

Pintér Lajos

Nyitott műhely

1.

Ötvenéves a *Forrás*, ötven éve vagyok olvasója. Csongrádi gimnazistaként került a kezembe, még 1968-ban.

Akkor még kiragyogott a kínálatból az újságosnál, itt vagyok, új folyóirat, nem úgy, mint manapság, amikor a szennyirodalom függönyei takarnak el mindent.

Tizenöt-tizenhat éves diákként vettem meg a *Forrás* első számait, és rögtön megigéztek. Akkor még nem tudtam megmondani, hogy miért. Most talán meg tudom magyarázni.

1948 után a sematizmus telepedett irodalmunkra. Később ez oldódott, de még évtizedekig a posztsematizmus időszakát éltük.

Bármilyen kiadványt vettünk kézbe, éreztük ezt a sematikus jelleget.

A *Forrás* új hangjával, bátorságával ezzel a rossz hagyománnyal szakított. Ezért szerette meg egy tinédzser kisdíák egykor.

Azokban az években már megírtam később publikált verseim közül a *Nagymama-arcú tanyákat*, a *Fehéringes folyókat*, és természetesen mint a *Forrás* lelkes olvasója be is küldtem verseimet a folyóiratnak.

Bátorító választ kaptam, de közlésre nem került sor.

Valamikor azután, 1969 táján elhatároztam, hogy meglátogatom a szerkesztőséget. Vonattal jöttem át Kecskemétre.

A *Forrás* sokat költözött, de talán már kevesen tudják, hogy első szerkesztősége az Ókollégium épületében volt, fent a padlásszobában.

Meghatottan olvastam az épület falára kitett emléktáblát: Mint a református jogakadémia hallgatója, 1842–44 között ez iskola falai között töltötte két legszebb diákesztendejét Jókai Mór.

Valahonnan tudtam azt is, itt és ez időben találkozott Jókai Mór és Petőfi Sándor.

Indultam felfelé a szerkesztőségi padlásszobába, és úgy tapasztaltam, hogy még a régi falépcsők vannak az épületben. Ezer és ezer lépéssel megkoptatva.

Jókai Mór és Petőfi Sándor is ezen a lépcsőn lépdelt egykor, gondoltam magamban.

Óriási ambícióval lépkedtem tehát a kis padlásszobába, ahol már várt a főszerkesztő, és később megjött rovatvezető kollégája is.

Úgy éreztem, hogy megérkeztem az irodalomba, de minderre csak évek múltán került sor. Még csongrádi kis gimnazista voltam, a nagymama arcú tanyák és a fehér inges folyó, a Tisza szerelmese.

2.

Csongrádról a pesti egyetemre vezetett az út.

Az egyetemmel kapcsolatban egy anekdotámat szeretném elmondani.

És ez az öt év már el is vezet az irodalomba, és szerkesztőként későbbi munkahelyemre, a *Forrás* szerkesztőségébe.

Koczkás Sándor szemináriumán voltunk. A szemináriumon Koczkás őszinte nagy hévvel beszélt Nagy László és Juhász Ferenc úgynevezett hosszúverseiről.

Azt mondotta, hogy ezzel új műfajt is honosítottak meg irodalmunkban.

Jelentkeztem, és azt mondtam, hogy vállalkozásuk talán nem előzmények nélküli, Petőfi Sándor az Apostolokban már meghonosította ezt a versformát.

A tanár felkapta a fejét, mutatóujját fölemelte, és így szólt hozzám: Lajos, az Apostolok az a kocsma, ahol maga iszik, Petőfi versének címe pedig *Az apostol!*

Megjegyeztem egy életre, de a történethez hozzátartozik, hogy az Apostolokban nem sokat ittam én, inkább csak eljártam bejárata előtt, útban az egyetemre.

3.

1976-ban, az egyetem elvégzése után kerültem Kecskemétre, a *Forrás* szerkesztőségébe.

Évek kellettek, míg megismerkedtem a várossal, földrajzi pontjaival, jeles eseményeivel és jeles személyiségeivel.

Orosz Laci bácsiról, az ismert Katona-kutatóról, Katona József monográfusáról szeretnék néhány történetet föleleveníteni a Kecskeméten töltött immár 42 évem emlékére.

Orosz Laci bácsi a Katona-gimnázium megbecsült tanára volt, szigorú ember, kicsit talán mogorva is, nehezen barátkozó. De időnként feloldódott, és olyankor megcsillantotta humorát, iróniáját és öniróniáját.

Erre idézek fel néhány példát.

Nagy nyári meleg volt, fülledt meleg, amikor egyszer a szerkesztőségben meglátogatott bennünket. Kereszthuzatban ültünk, ajtó nyitva, sarkig kitarva, ablak nyitva.

Laci bácsi kopogtatott volna, de így a nyitott ajtón keresztül nem tudott, hát belépett, és köszönés nélkül csak ennyit mondott: Látom, a *Forrás* nyitott műhely.

4.

Régen járt nálunk Orosz László, amikor hosszabb szünet után meglátogatott bennünket. Akkor a szerkesztőség épp a régi megyeházán volt. Közel a városközponthoz, ahol épp kisebb átalakítások zajlottak. Hozzátehetem, mint mindig zajlanak is.

– Rég jártál nálunk, Laci bácsi – mondtam neki.

– Messze vagytok – válaszolt.

– De hiszen, házatok előtt felszállsz a buszra, és két megálló, s már itt is vagy.

– Igen – mondotta –, de utána még gyalogolni is kell. Át kell jönnöm a főtéren.

– Az se több mint 2-300 méter – vetem közbe.

– Igen, de át kell jönnöm a főtéren, és zavar a fejlődés – mondotta, és cinkosan elmosolyodott.

5.

Amit most elmondok, 1999-ben vagy 2000-ben történt.

A századforduló, sőt ezredforduló lázában égett a világ, az évfordulóhoz megannyi vállalkozás kapcsolódott, és a *Forrás* sem szeretett volna kimaradni.

Néhány író és irodalomtörténész barátunkhoz fordultunk azzal a körkérdéssel, írják meg, milyen lesz a jövő század irodalma.

Fölkértük Orosz Lászlót is. Fölkérésünkre nem válaszolt, de egyszer csak előkerült a szerkesztőségben, és mint a csapdába ejtett vadra, lecsaptunk rá mi, szerkesztők.

– Laci bácsi, számítunk írásodra a jövő század irodalmáról.

Hímelt-hámolt, éreztük, hogy kiter a felkérésünk elől.

Akkor témát váltottunk, és mondtuk, az is jó lenne összeállításunkhoz, ha írnál Jókai művéről, A jövő század regényéről.

Erre is csak a fejét ingatta.

– Tudjátok, mit? Nem tudom én, hogy milyen lesz a jövő század irodalma. De őszintén mondván, nem is érdekel.

Ránk nézett, s erre már további zaklatásunkat nem várva, a hű konzervatív elmosolyodott.

6.

Ez pedig akkor történt, amikor éppen az új megyeházán volt a szerkesztőségünk.

Laci bácsi épp olyankor érkezett, amikor valamit ünnepeltünk. Nem titok, hogy egy-egy névnapi alkalommal, valamelyikünk könyvének megjelenése alkalmából nyitunk egy üveg bort.

Bor-kóla-ásványvíz, tobzódtunk a javakban, amikor Laci bácsi érkezett. Helyet kínáltuk, és én, mint a társaságban legfiatalabb, vállaltam a kínálás szerepét.

– Laci bácsi, mivel szolgálhatok?

– Egy kis bort kólával meginnék.

Kitöltöttem a bort és a kólát, de csak nem hagyott nyugodni a gondolat, hisz a bor kólával a diákok és nem a tekintélyes tanárok itala volt ez időben.

Első adandó alkalommal közbe is szóltam:

– Laci bácsi, nem hagy nyugodni a gondolat, hogy te bort kértél kólával!

– Tudod – mondotta –, hosszú tanári pályámon sok tapasztalatcserén vettem részt, de csak egyetlen tapasztalatot szereztem, hogy jó a bor kólával.

Előadta magyarázatát, és elmosolyodott.

7.

Még pár kedves történet, és észre sem vesszük, hogy eltelt ötven év.

Még pár kedves történet, és leperreg az életünk.

S megint új és új nemzedékek jönnek, koptatják az Ókollégium lépcsőit.